

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Wolff Károly*
Cím: *A székesfőváros pénzügyei*

Forrás: *Uj Nemzedék*

Bp.

1922. 3. 12

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

389.6

Hely

Idő

'1922'

Személy

Helyszám

A székesfőváros pénzügyei

Irtá: *Wolff Károly*

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága megkezdte az 1922. évi költségvetés tárgyalását. A költségvetés mindig nagyjelentőségű esemény egy város életében, mert hisz arra van hivatva, hogy egy évre terjedőleg szabjon irányt a város fejlődésének. Miként már a törvényhatósági bizottságban megtartott beszédemben is rámutattam, a költségvetés még normális gazdasági viszonyok között is az előrelátható feltevések halmazata volt és így annál inkább viszonylagos az értéke a mai egyszerűen anarchisztikus közgazdasági viszonyok közepette, ahol bármilyen gondos kereskedő előrelátása sem tud számolni a holnap fejleményeivel. Ha ennek ellenére a tárgyalás alatt még a mai viszonyok közepette is realitásnak tartom annak magyarázata az, hogy a bevételek és így elsősorban a forgalmiadó rugalmassága elfogadható biztosítékot nyújt az eshetőségekkel szemben.

A mai költségvetés a főváros 1873. évi tizenkéte milliárd koronás költségvetésével szemben valóban óriási fejlődés méreteit mutatja. De a költségvetés jelentősége nemcsak a másfélmilliárdra történt emelkedés tényében rejlik, hanem abban is, hogy végeredménye deficitmentes egyenleget mutat. A költségvetés viszonylagos értékei mellett nem lehet a deficitmentességnek tulságos jelentőséget tulajdonítani, mert hisz a mai idők abnormis lehetőségeivel feltétlenül számolni kell; de azért mégis figyelemreméltó eredmény és önmaga helyett beszélő jelenség a főváros pénzügyeit illetően.

A székesfőváros utolsó deficitmentes költségvetése az 1914. évi volt. 1915-ben már a deficit 10,326,780 korona volt, 1916-ban 19,587,017 korona, 1917-ben 37,741,456 korona, 1918-ban 61,041,659 korona, 1919-ben 125,311,348 korona (a szociális terhelésből fakad a jólét nagyobb di-csőségére), 1920-ban pedig 52,919,487 korona.

Ha e beszélő számok után minden magyarázat nélkül rámutatunk az 1922-ik évi másfélmilliárdos deficitmentes költségvetés tényére és arra, hogy az előző évek deficitjeit összevonva, azok tervszerű törlesztése a költségvetésbe beá-lyosított, vagyis illetően ezek fedezéséről gondoskodás történt, úgy minden elfogulatlanul bíráló, józan belátásu polgár elbírálására bocsáthatom nyugodt lelkiismeretünk tudatával az utcaszerte lármázó, teleszájjal kiabáló liberális lapoknak azt a vádját, hogy a keresztény községi párt politikája a rombolásban, a lezüllesztésben és a mult alkotásainak tönkretételében merül ki. Bármily eshetőségek következnek is be közgazdasági téren és bármily arányokat öltsön is a milliók könnyével nem számoló lelkiismeretlen valutaspekuláció orgiája, elvitázhatatlan tény, hogy *Budapest székesfővárosnak pénzügyei a nyugodt konszolidáció és építómunka jegyében fejlődnek.*

Európa majdnem minden metropolisa, minden állama költségvetésének egyenlegét hiába igyekszik szizifuszi munkával helyreállítani, az idegen fővárosok költségvetéseiben milliárdokra menő deficit mutatkozik. Ily körülmények között gunyolódó és lekiesinylő gesztussal átsiklani a székesfővárosi

1922-ik évi költségvetés eredményein, egyenesen rosszindulatu és elfogult álláspont.

A székesfőváros pénzügyeinek illetően alakulását csak a demokrata uralom háztartási elveinek megváltoztatásával érthették el. A közelmult ugyanis a legnagyobb súlyt mindenkor a költségvetés agitatórikus kihatására fektette, nehogy a választók bizalmatlanságát felkeltsse, éveken át őrizkedett a községi pótdadó emelésétől és az adóalanyok teherbíró-képességének okszerű kihasználásától. A „Mi nem emelünk pótdadót, mi nem emelünk községi terheket“ jelszavak erősen megbosszulták magukat a főváros háztartásában, mert ennek szükségszerű folyamánya volt, hogy a fenntartás és a beruházások költségeit a folyó bevételekből fedezni nem tudták.

A mult pénzügyi bizottságaiban szenvedélyes viták folytak a mutatkozó deficittekről és ahelyett, hogy a községi pótdadó okszerű emeléséhez folyamodtak volna, törölték a fővárosi beruházási és városfejlesztési kiadásokat. Ennek természetesen a főváros háztartásában, mert ennek szükségszerű folyamánya volt, hogy az összetörölött fenntartási és beruházási munkák kielégítéséről mégis csak gondoskodni kellett és eként született meg a belföldi és külföldi kölcsönök terve. Az akkor élő nemzedék teherbíró képességét kétségtelenül megoltalmazták, de egyenesen megdöntötték ezzel a politikával a város jövő fejlődésének eshetőségét és a jövő nemzedék terveit. Mert mit is jelentenek ma ezek a külföldi és belföldi kölcsönök? Mai valutáris értékben mintegy huszonhárom milliárd koronát, amelynek kifizetésére és törlesztésére Budapest székesfőváros mai nemzedéke egyenesen képtelen.

Az igaz, hogy a valutának ilyen katasztrofális különbözete előre látni nem lehetett, de még sem tagadható le annak az igazsága, hogy a város ügyeit intéző párt bünt követ el, ha csak a népszerűség hajhászás esélyeit vizsgálja és nem vállalja adott körülmények között a fe-

lölősséget és a szükséges emelések tényéért

A külföldi kölcsönök ügye a költségvetéssel való viszonylatában egyenesen illuzoriussá teszi a költségvetés egyenlegét. De a józan ész feleljen reá, vajjon ezért kérdőre vonható-e a jelenlegi intézőség és nem fényes bizonyítéka-e ez annak, hogy a magyar főváros lakossága kész elmenni a teherbíróképesség kihasználásának legvégső határáig, ám a *trianoni béke sántái gonosszágú intézkedéseinek teljesítésére egyenesen képtelen.*

Valóban vakmerőség a keresztény párt pénzügyi képtelenségéről beszélnie annak liberális-radikális irányzatnak, amely sokkal közelebb áll a trianoni béke sántái munkájához, mint a megnyomorító terhek alatt nyögő keresztény milliók. Egyetemes nemzet érdeke, hogy a budapesti külföldi kölcsönök ügyét is kiáltó bizonyítékként helyezze el a nagyköveti tanács asztalán arra nézve, hogy a lehetetlent még szuronnyokkal sem lehet kivihetővé tenni.

A költségvetés egyenlegét helyre tudtuk állítani a pótdadó okszerű emelésével és egyes oly adónemek bevezetésével, amelyek nem sujtják elviselhetetlenül a pesti állandó lakosságot, másrészt számolnak a progresszivitás elvével. Ezze áttörtek a mult népszerűsködő gazdaságpolitika elveit, biztosítottuk a teherbíróképességünk lehetőségét.

A főváros pénzügyeinek alakulása és a jövő építómunka eshetőségei szoros kapcsolatban vannak a hazai közgazdasági helyzettel és az állam pénzügyi politikájával. Ma alkotásokról beszélni és azok hiányát vádként felhányyni, nem komoly eljárás. A mai nemzedék fökötelessége voltaképp a romok eltakarításában és az egyensúly fenntartására irányuló emberfeletti küzdelemben merül ki. De emellett is újból beszélő érdv a főváros költségvetésének abbéli szándéka, hogy a 201 millió korona rendkívüli kiadásból

attasé-korából megszokott hanyag előkelőséggel elmondotta válaszát „Kivánságukat közölni fogom pártom vezetőségével“ ... s azután újból eltűnt a szárnyasajtó mögött.

Tegnap reggel azután a kisgazdapárt 231 vezető tagja, ezek között 54 volt képviselő és 27 megyei pártelnök összeült Budapesten, hogy az egységes párthoz és a kormányhoz való viszonyát tisztázza. Ez a tisztázás mindjárt az elején roppantul hasonlított egy elkeseredett hadüzenethez. Nesztét vette a dolognak a választási diktátor is, akit a miniszterelnökség autója egy per alatt a tett színhelyére röpített. A diktátor egészen egyedül, „botosok nélkül ment ellenfelei közé, szakasztott úgy, mint egykor II. Endre Imre herceg táborába s a te

haragosan mondta

természetszerű következményeként jelentkező ezt a drágaságot valaki a mai intézőség számlájának terhére könyvelni el, akkor a józan ész ezzel szemben ellenérvet nem találhat. Igenis az állam elsőrendű kötelessége lenne a közszükségleti cikkek elviselhetetlen drágaságának kérlelhetetlen letörése. Ha e tekintetben minden intézkedés megtörténik, akkor a közüzemek az olcsóbb szénrel való termelésnél nem lesznek kénytelenek sem a víz, sem a gáz, sem a villany, sem a villamosjegy árát emelni.

Budapest székesfőváros lakossága teherbíróképességének végső határára van már. A városi lakosságra több terhet róni egyenesen embertelenség. A szenvedő és lerongyolt középosztállyal, a nélkülöző iparos-sággal és a küzködő munkássággal egyetemben mi is szüntelen kívánjuk, követeljük: érvényesüljön a közérdekeket szolgáló programokat üldöző keresztény erkölcs az egész vonalon, akkor majd elviselhetőbbé lesznek a mai nemzedék súlyos terheit és lehetővé a kulturigények kielégítését. Ezt semmiesetre sem fogja tudni biztosítani a jelen erédnőnyeket nyakunkra hozott bűnös múlt, hanem csak a keresztény nemzeti felébredés jövőt biztosító uralma.